

YLLI- ja YLLI 2.0 -hankkeet liikkumisen yhdenvertaisia mahdollisuuksia edistämässä

Liikuntapolitiikan koordinaatioelin (LIPOKO), 5/2023

Petteri Muukkonen, 23.5.2024

KUKA JA MITÄ?

Petteri Muukkonen

- Vanhempi yliopistonlehtori, dosentti
- Kaupunkitutkimuksen ja suunnittelun koulutusohjelmajohtaja
- Maantiede, Helsingin yliopisto

YLLI-hanke (2020-2023)

- Yhdenvertainen liikunnallinen lähiö
- Rahoittaja: Lähiöohjelma 2020-2022
- Konsortion jäsenet: 1) Maantiede, Helsingin yliopisto & 2) Liikunnan yhteiskuntatieteet, Jyväskylän yliopisto
- Kaupunkipartnerit: Jyväskylä & Helsinki

YLLI 2.0 -kehittämishanke (2023-)

- OKM, Liikunnallisen elämäntavan valtakunnalliset kehittämisavustukset
- YLLI-hankkeen tuotosten jalkauttaminen ja vakiinnuttaminen

LIKKUMISMAHDOLLISUUKSIEN YHDENVERTAISUUS?

Muodollinen
yhdenvertaisuus

Todellinen
yhdenvertaisuus

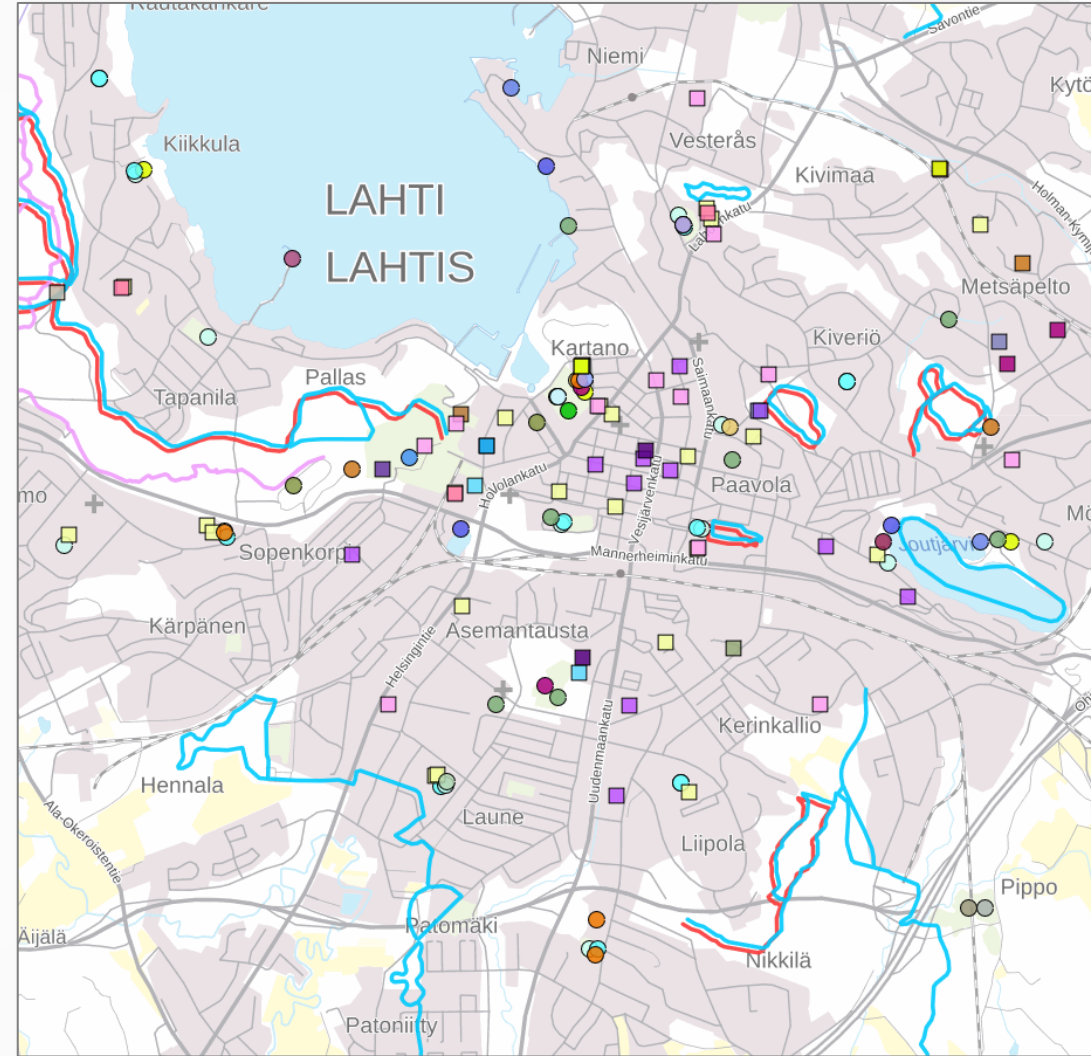
© 2017 Robert Wood Johnson Foundation.
May be reproduced with attribution.

Liikuntapaikkojen määrä ja sijainti ei riitä ratkaisuksi

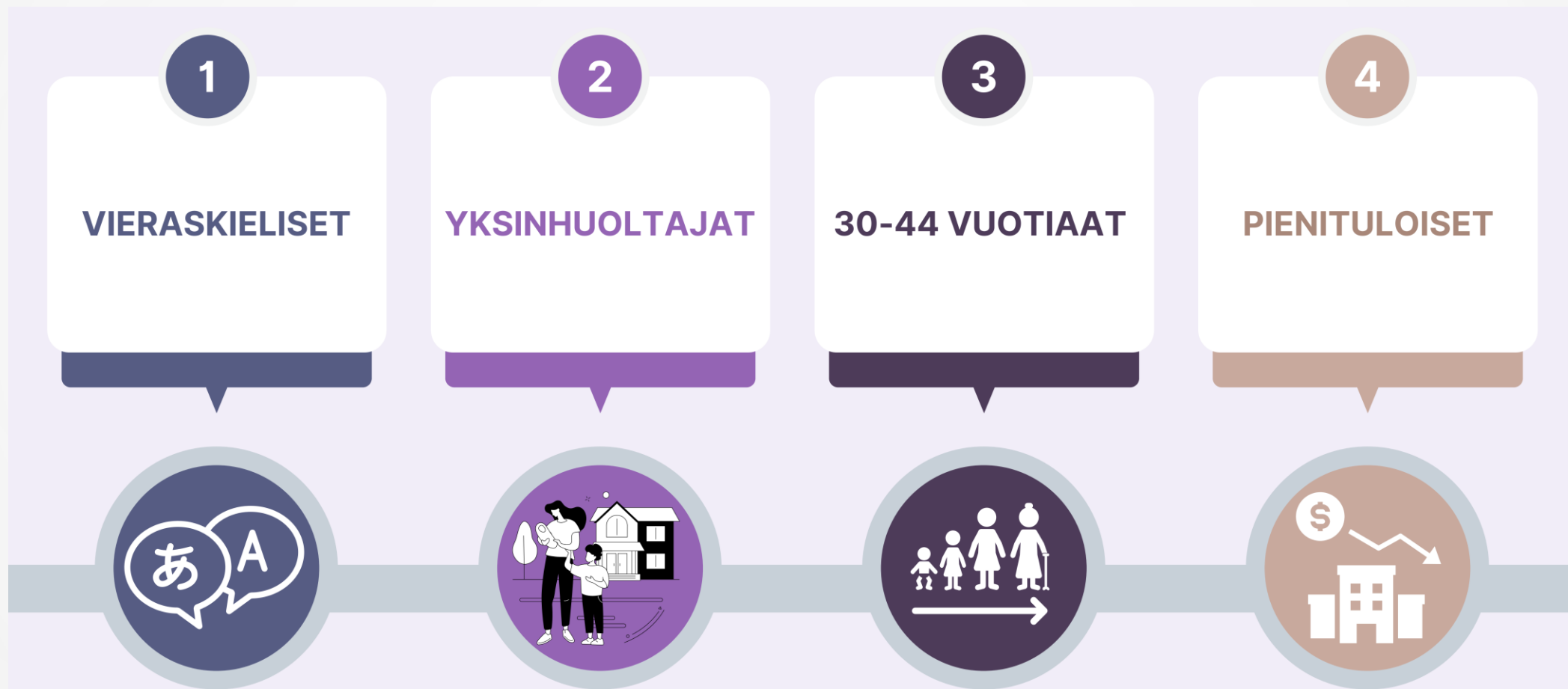
- Palveluiden maantieteellinen saatavuus on pääasiassa usein hyvä.
 - Etäisyys, matka-aika, alueellinen kattavuus jne.
- Asukkailla (yksilöillä) on muita erilaisia esteitä, miksi eivät harrasta liikunta tai liiku.
 - Siksi liikuntatoimi ei yksin pysty vastaamaan haasteeseen liikkumisympäristöjen ja liikkumismahdollisuuksien tarjoamisesta

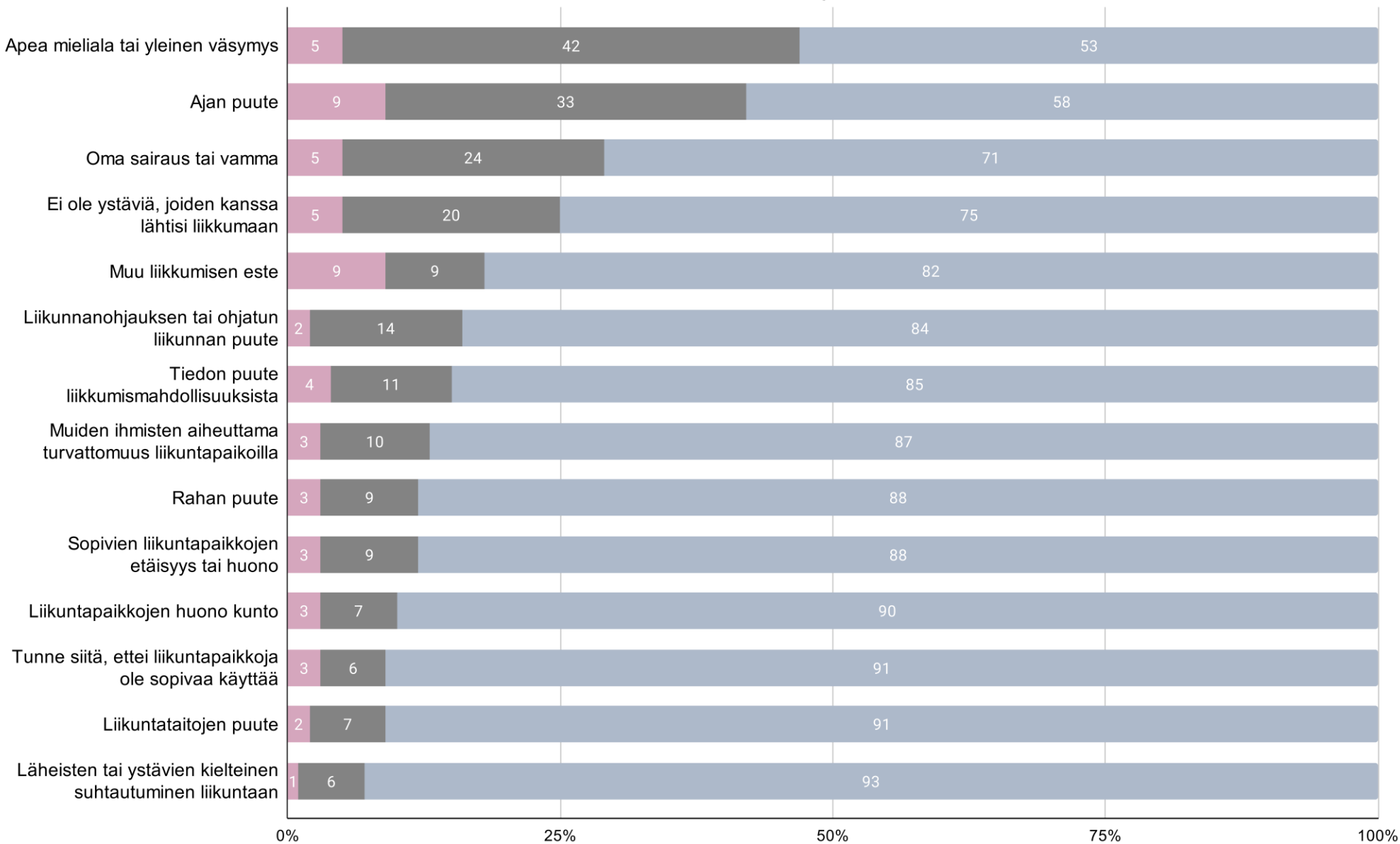

YLLI-HANKKEEN TULOKSIA (aikuisväestö)

Eniten liikkumisen esteitä kokevat:

Liikkumista estävät tai vähentävät tekijät Huhtasuo & Kontula 6/21

estää liikkumista vähentää liikkumista ei vaikutusta

Lähde: Muukkonen ym. (2022)

KOETUT LIIKKUMISEN ESTEET

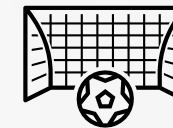
• Yksilöön liittyvät esteet:

- Taitojen puute
- Terveysaasteet
- Apeus/väsymys
- Liikuntapaikan ei koeta olevan tarkoitettu itsensä kaltaisille ihmisille

• Ympäristöön liittyvät esteet:

- Liikuntapaikkojen kunto
- Turvallisuus
- Läheisten asenteet
- Tiedon saatavuus (mm. kieli, viestintä, tietotekniset taidot)

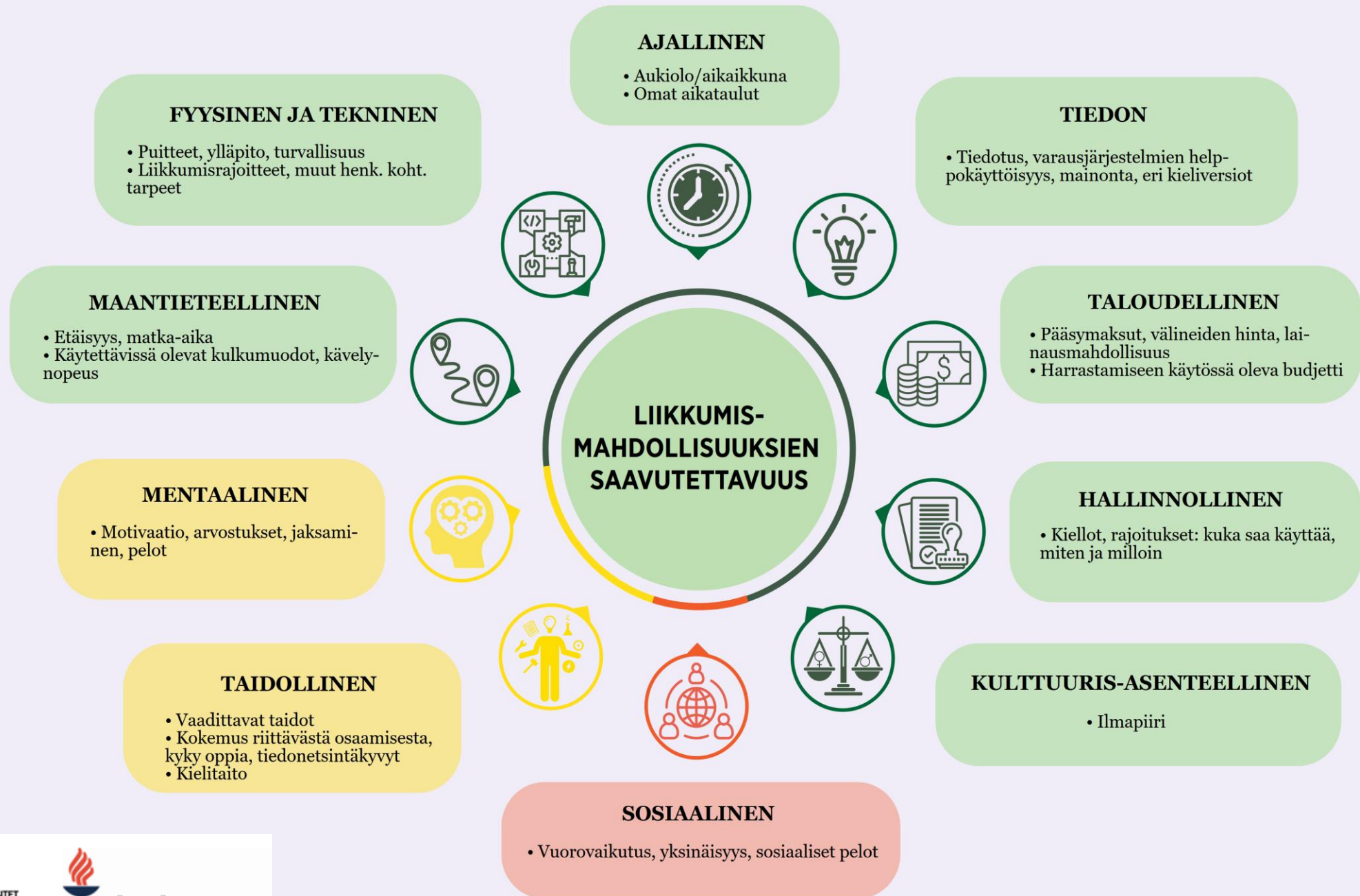

Yksilöön liittyviä esteitä kokivat erityisesti:

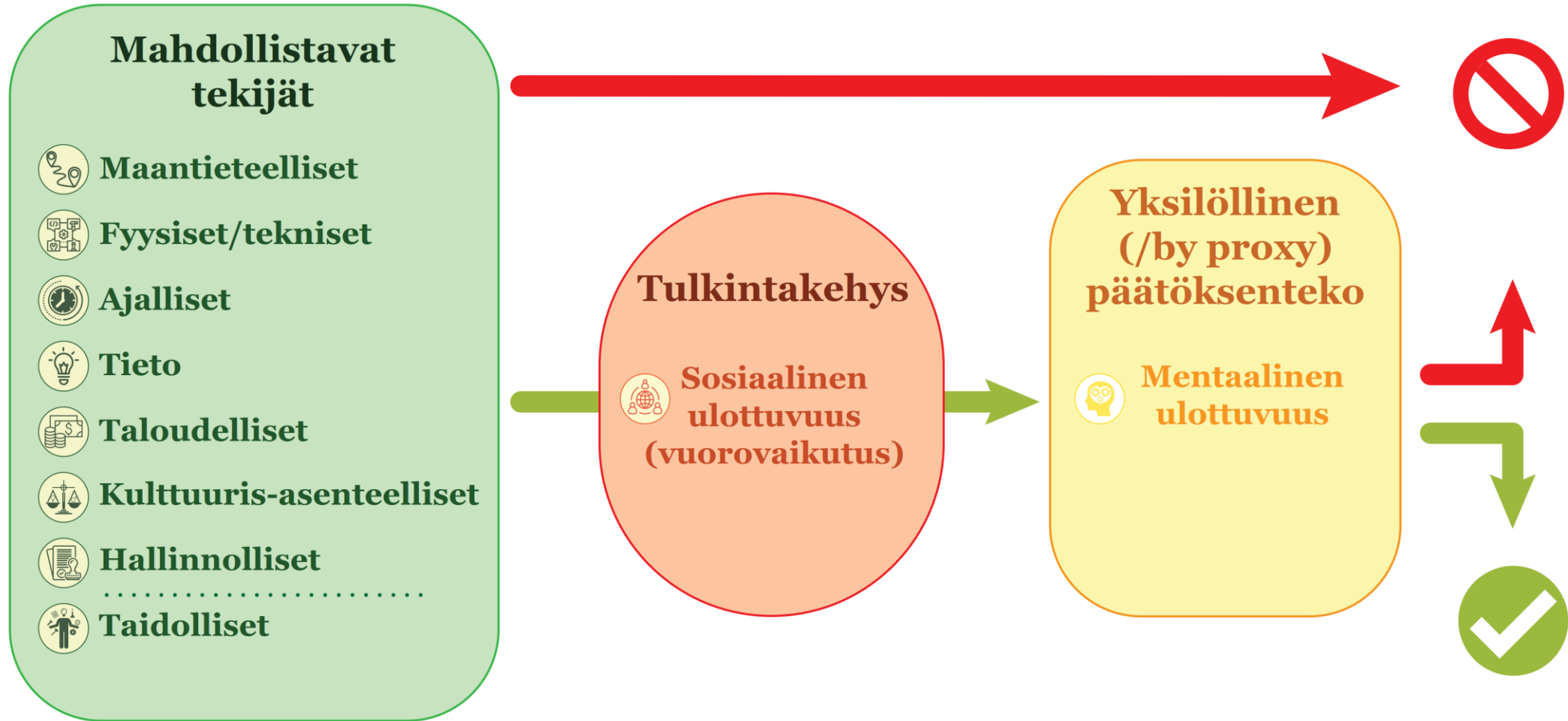
- eläkeläiset, pienituloiset, muu kuin suomi/ruotsi äidinkielenä, fyysisesti passiiviset

Ympäristöön liittyviä esteitä kokivat erityisesti:

- työssäkäyvät, opiskelijat, kotitalouden bruttotulot yli 2000 €/kk, muu kuin suomi/ruotsi äidinkielenä, fyysisesti aktiiviset

FYYSISEN AKTIIVISUUDEN SAAVUTETTAVUUS PROSESSINA

YLLI 2.0

YHDENVERTAISUUTTA EDISTÄVIEN JA LIIKKUMISEN ESTEITÄ MADALTAVIEN UUSIEN TOIMINTOJEN VAKIINNUTTAMINEN SUOMESSA

- Keväällä 2023 alkanut OKM:n rahoittama kehityshanke
- Tavoitteena vakiinnuttaa YLLI-hankkeessa kehitettyjä toimintoja kuntiin ympäri Suomen

- Avainasemassa yhteiskehittäminen kuntien ja hankkeen välillä
 - Jalkauttamisen keinona alueelliset työpajat ja seminaarit

→ maksuttomia kunnille ja osallistujille

- Monialainen ja poikkihallinnollinen yhteistyö, tiedolla johtaminen

YLLI 2.0 – YHTEISTYÖPAIKKAKUNTIA TÄHÄN MENNESSÄ

- Yhteiskehittämistyöpajoja 2023-2024:

- Oulu
- Kuopio
- Lappeenranta
- Rauma
- Ylöjärvi
- Sotkamo
- Nokia
- Hämeenkyrö

- Esimerkkejä muista tilaisuuksista:

- Olympiakomitean Liikkujan polku -verkoston webinaarisarja
- YLLI-työpaja Ikäinstituutin ja Voimaa vanhuuteen - kuntien työntekijöille
- Kuntaliitto x Olympiakomitea x Liikuntatieteellinen seura, kuntawebinaari
- Hyvinvointia kaikille - Vahvista osaamistasi - elintapaverkoston tapaaminen, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
- Paneelikeskustelu SuomiAreenassa: Aktiivinen kunta – mahdollisuuksien kunta: miten lisätään liikettä asukkaiden arkeen?
- Ikääntyvien yliopisto, Omnia, Espoo
- Luontoaskel terveyteen -asiantuntijaryhmän työpaja, Lahden kaupunki & Lahden yliopistokampus
- SDP:n Tulevaisuusfoorumi: Kestävää tulevaisuutta rakentamassa
- Studia Generalia -yleisöluentosarja

YLLI 2.0 - HANKEYHTEISTYÖ

- Yhteiset tilaisuudet Etelä-Suomen AVI:n ja Liikuntatieteellisen Seuran SOPIVA-hankkeen kanssa keväällä 2024:
 - Kerava
 - Helsinki
 - Kouvola
 - Hämeenlinna
 - Lappeenranta
- Syksyllä 2024 tilaisuuksia tarkoitus jatkaa Pohjois-Suomen AVI:n alueella

Ryhmäkeskustelua Pasilan tilaisuudessa 22.4.24

YLLI 2.0 – VERKKOKOULUTUSMATERIAALI

- Laadittu yhteistyössä aluehallintoviraston kanssa
 - Alustana **Avi kouluttaa** -sivusto
- Koulutusvideot avoimesti kaikille katsottavissa
- Kohderyhmänä erityisesti kuntien asiantuntijat
- Julkaistaan touko-kesäkuussa 2024

DAVI kouluttaa
Opetus- ja kulttuuritoimi

Mikä on saavutettavuustyöpaja?

- Koulutustilaisuus kunnan työntekijöille ja muille alueen toimijoille
- Tavoitteina
 - lisätä yhteistä ymmärrystä liikkumisen saavutettavuudesta
 - jakaa tietoa ja kokemuksia oman työn näkökulmasta
 - ideoida ja tunnistaa keinoja kuntalaisten liikkumismahdollisuuksien kehittämiseen
- Työpajan keskiössä ovat pienryhmäkeskustelut muiden osallistujien kanssa
- Työpajan suosituspituus 2-4 h
 - Voidaan myös yhdistää muuhun tilaisuuteen

DAVI kouluttaa
Opetus- ja kulttuuritoimi

YLLI 2.0 -KOULUTUKSISSA HAVAITTUA

- Liikunnan saavutettavuuden ulottuvuuksista ”**Tiedon**”-ulottuvuus ja ”**Sosiaalinen**”-ulottuvuus nousseet esiin kentän viesteissä:
 - Erityisesti ikääntyneet, ikämaahanmuuttajat, yleensä maahanmuuttajataustaiset tai juuri maahan saapuneet perheet.
 1. Rakennettujen ja ylläpidettyjen liikuntapaikkojen tiedot ja käyttö
 2. Tietoa muista liikkumisympäristöistä: kuten lähiluonto, polut, jokaisen oikeudet, välinevuokraus jne.....
 3. Kulttuurien ja tapojen moninaisuuden tunnistamisen ja huomioimisen haasteet

LÄHTEET

- YLLI-hankkeen loppuraportti:

[Matkalla kohti liikunnan yhdenvertaisuutta : työkaluja monialaiseen liikuntasuunnitteluun \(helsinki.fi\)](https://blogs.helsinki.fi/yhdenvertainen-liikunnallinen-lahio/julkaisut/). Muukkonen, P., Ehnström, E., Hasanen, E., Hintsanen, L., Laakso, T., Nurmi, M., Pyykönen, J., Salmi, L., Salmikangas, A-K., Simula, M., Virmasalo, I. & Vääntinen, L. (2022).

- Muita hankkeessa tuotettua julkaisuja osoitteessa <https://blogs.helsinki.fi/yhdenvertainen-liikunnallinen-lahio/julkaisut/>

Matkalla kohti liikunnan yhdenvertaisuutta

- työkaluja monialaiseen
liikuntasuunnitteluun

UNIVERSITY OF HELSINKI

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

2022

YHTEYSTIEDOT

YLLI 2.0 -hanke:

- <https://blogs.helsinki.fi/yhdenvertainen-liikunnallinen-lahio/>
- Projektisuunnittelija Liisa Vanttinen, liisa.vanttinen@helsinki.fi
- Hankkeen johtaja Petteri Muukkonen, petteri.muukkonen@helsinki.fi

KIITOS!